

นิทานพื้นบ้าน เรื่อง พญากงพญาพาน
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๔ เรื่อง ภูมิไววรรณกรรมพื้นบ้าน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง นิทานพื้นบ้านไทย
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

นิทานพื้นบ้าน เรื่อง “พญากง พญาพาน”

พญากงได้ครองเมืองศรีวิชัย คือ “เมืองนครปฐม” ในปัจจุบันนี้ สืบต่อจากพระเจ้าสิการาชผู้เป็นพระราชบิดาแล้ว ต่อมาได้มีพระราชบุตรที่ประสูติจากพระมเหสีองค์หนึ่ง โหรได้ถวายคำพยากรณ์พระราชกุมารว่าเป็นผู้มีบุญญาธิการมากจะได้ครองราชสมบัติเป็นกษัตริย์ต่อไปในภายหน้า แต่ว่าพระราชกุมารนี้จะกระทำพิศุฆาต คือ ฆ่าพ่อ

เมื่อพญากงทราบดังนั้น จึงรับสั่งให้ราชบุรุษพาพระราชกุมารไปฆ่าทิ้งเสียในป่า ราชบุรุษจึงนำไปทิ้งไว้ที่ป่าไผ่ ยายพรมไปพบพระราชกุมารจึงเก็บมาเลี้ยงไว้ แต่ยายพรมมีลูกหลานมากจึงยกพระราชกุมารให้ยายหอมไปเลี้ยง ยายหอมเลี้ยงพระราชกุมาร แล้วนำไปให้เจ้าเมืองราชบุรีเลี้ยงเป็นบุตรบุญธรรม

ในขณะนั้นเมืองราชบุรีเป็นเมืองขึ้นของเมืองศรีวิชัย ต่อมาพระราชกุมารเติบโตขึ้น ได้แข็งเมืองไม่ยอมส่งบรรณาการ และทำรบกับพญากงจนได้ชนช้างกัน เมื่อฆ่าพญากงสำเร็จแล้วได้เข้าเมืองศรีวิชัย เวลานั้นพระมเหสีของพญากงซึ่งเป็นพระชนนีของพญาพานยังมีพระชนม์อยู่ กล่าวกันว่ารูปโฉมสวยงาม พญาพานคิดอยากได้เป็นมเหสีจึงเสด็จเข้าไปที่ตำหนัก เทพยดาได้แปลงเป็นแพะบ้าง บ้างก็แปลงเป็นแมวแม่ลูกอ่อน นอนขวางบันไดปราสาท เมื่อพญาพานข้ามสัตว์ทั้งสองนั้นไป สัตว์จึงพูดกับแม่ว่า “ท่านเห็นพวกเราเป็นเดรัจฉานจึงข้ามไป” แม่ตอบลูกว่า

“นับประสาอะไรกับเราเป็นสัตว์เดรัจฉาน แม้แต่มารดาของท่าน ท่านยังจะเอาเป็นเมีย”

พญาพานได้ฟังดังนั้นก็ประหลาดพระทัยนัก จึงทรงตั้งอธิษฐานว่า “ถ้าพระมเหสีของพระยาangkเป็นพระมารดาของเราจริงแล้ว ขอให้ น้ำนมหลั่งออก จากถันทั้งสองข้างให้ปรากฏ ถ้าไม่ใช่พระมารดาของเราก็คงอย่าให้น้ำนมไหล ออกมาเลย” พญาพานตั้งอธิษฐานแล้ว น้ำนมได้หลั่งออกมาจากถันเป็นที่ ประจักษ์แก่สายตา พญาพานจึงได้ไต่ถามได้ความว่าเป็นพระมารดาจริง แล้วก็ ทรงดื่มน้ำนม ทรงทราบว่าเป็นพระราชาบิดา จึงโกรธยายหอมว่ามีได้ บอกให้ตนทราบว่าเป็นบุตรใคร จนได้ทำบาปถึงฆ่าพ่อแล้วได้ไปเรียกยายหอมมา แล้วจับยายหอม ฆ่าเสีย

คนทั้งปวงจึงเรียกพระราชากุมารว่า “พญาพาล” เพราะไม่รู้จักบุญคุณคน และบ้างก็เรียก “พญาพาน” เพราะเมื่อเวลาเกิดนั้นพระพักตร์กระตบพานทอง เป็นแผล เมื่อพญาพานฆ่ายายหอมแล้วรู้สึกเสียพระทัย ว่าฆ่าผู้มีพระคุณอีกคนหนึ่ง จึงได้ถามสมณพราหมณาจารย์ว่าจะทำอย่างไร จึงจะล้างบาปในการฆ่าพระราชาบิดา และฆ่ายายหอมผู้มีพระคุณผู้ที่เลี้ยงตนมาแต่เยาว์วัย พระสงฆ์ก็ได้ถวายพระพรว่า “ให้สร้างเจดีย์สูงแค่นกเขาเหิน” จากนั้นจึงได้สร้างพระเจดีย์ขนาดใหญ่ สูงชัน นกเขาเหิน คือองค์พระปฐมเจดีย์ เพื่อเป็นการล้างบาปที่ฆ่าพระราชาบิดาให้บรรเทา ลงบ้าง และสร้างพระประโทนเจดีย์ เพื่อล้างบาปที่ฆ่ายายหอม

ที่มา : <https://nitanstory.com/พญาพงพญาพาน>

